

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XVIII Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: protokolant sądowy Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **D. Ż.**

przeciwko: **M. B.**

przy interwencji ubocznej po stronie pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W.

o: zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. B. na rzecz powódki D. Ż. kwotę 252.644,25 zł (słownie: dwieście pięćdziesiąt dwa tysiące sześćset czterdzieści cztery złote i dwadzieścia pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 kwietnia 2016r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. kosztami procesu obciąża pozwanego w 84% i z tego tytułu:
  - a) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 12.110,28 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
  - b) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 12.570 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych,
4. nie obciąża powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

SSO /-/ M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 9 stycznia 2016 r. powódka D. Ż., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego M. B. kwoty 299.265,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy zlecenia. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania oraz zawiadomienia o toczącym się procesie Towarzystwa (...) SA w W..

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że przed Sądem Okręgowym w Poznaniu I Wydziałem Cywilnym toczyło się postępowanie w sprawie I C 810/12 z powództwa L. H. (1) przeciwko D. Ż. (poprzednio: H.) oparte na treści art. 405 kc, a dotyczące rzekomo bezpodstawnego wzbogacenia się przez powódkę jego kosztem, albowiem L. H. (1) zapłacił za powódkę kwotę 177.476,44zł na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego (...), (...) Spółka Jawna w G.. W ww. postępowaniu powódka udzieliła adwokatowi M. B. pełnomocnictwa i zawarła z nim umowę zlecenia, mocą której pozwany miał zastępować powódkę przed tutejszym Sądem w postępowaniu o sygn. akt I C 810/12. Powódka wskazała, że pozwany pomimo obowiązku wynikającego art. 132 § 1 kpc nie dołączył do pisma procesowego

z dnia 1.09.2012 r. w sprawie o sygn. I C 810/12 skierowanego do Sądu Okręgowego w Poznaniu (stanowiącego de facto odpowiedź na pozew) dowodu nadania lub doręczenia pisma pełnomocnikowi L. H. (1). W konsekwencji przesądziło to o zwrocie przedmiotowego pisma i nie rozpoznaniu zawartych w nim twierdzeń, wniosków i zarzutów. Co więcej, pełnomocnik nie stawił się na rozprawę wyznaczoną na dzień 4.12.2013r., na której Sąd przesłuchał jedynie świadków strony powodowej. Nadto nie ustanowił nawet pełnomocnictwa substytucyjnego oraz nie zgłosił też wniosku o uzasadnienie wyroku zapadłego w dniu 30.12.2013r. Powódka wskazała, że tym samym pozwany uniemożliwił powódce obronę chociażby w postępowaniu apelacyjnym. Powódka wskazała, że nie mogła stawiać się na rozprawy z uwagi na stan zdrowia i z tych też względów ustanowiła pozwanego pełnomocnika. Nadto, według powódki, pozwany pełnomocnik M. B. poza błędami natury formalnej nie podniósł szeregu merytorycznych zarzutów, które podniesione z pewnością doprowadziłyby do oddalenia powództwa skierowanego przeciwko powódce, a tym samym uchroniłyby ją przed szkodą majątkową, którą na chwilę obecną należy wycenić na kwotę co najmniej 299.265,99zł. Powódka wskazała, że L. H. (1) domagał się zasądzenia od powódki kwoty 177.476,44 zł jako należności głównej tytułem bezpodstawnego wzbogacenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15.11.2011 r. Powódka wskazała, że wiedział on, że nie był zobowiązany do spełnienia świadczenia za D. Ż. (wówczas H.), albowiem wcześniejsze powództwo skierowane przeciwko niej przez PPUH (...) s.c. zostało oddalone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15.02.2007r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1141/06. Tym samym L. H. (1) nie był zobowiązany do dokonywania jakichkolwiek świadczeń za D. Ż.. Zgodnie bowiem z art. 411 kc „Nie można żądać zwrotu świadczenia: 1) jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany (...)”. Powódka wskazała, że w prowadzonym postępowaniu adwokat M. B. popełnił szereg dalszych błędów, które doprowadziły do znacznej szkody po stronie powódki, wynikłej nie tylko z zasądzenia od niej ww. kwoty wraz z odsetkami ustawowymi, ale również wynikłej z wszczętego przeciwko niej postępowania egzekucyjnego KM 411/14 przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim K. Ł.. Gdyby bowiem adwokat M. B. właściwie wykonał powierzone mu czynności, powódka nie poniosłaby szkody i nie zostałoby wobec niej zasądzona ww. kwota wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu i egzekucji. Powódka wskazała, że wycenia wartość szkody na kwotę 299.265,99 zł, na którą składają się kwoty: 177.476,44 zł tytułem należności głównej, 86.132 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wyliczonych do dnia 09.01.2016 r., 12.491 zł tytułem zasądzonych kosztów procesu w sprawie I C 810/12, 19.566,55 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego, 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa w egzekucji. Powódka wskazała, że za pośrednictwem swojego pełnomocnika, wezwała pozwanego do zapłaty odszkodowania pismami z dnia 3.04.2015r. i 23.04.2015r. Pozwany jednakże w żaden sposób nie odniósł się do przedmiotowego wezwania. Powódka nadto skierowała wezwanie do zapłaty do ubezpieczyciela pozwanego. W odpowiedzi na przedmiotowe wezwanie przypożwany zakwestionował swoją jak i pozwanego odpowiedzialność za szkodę wskazując, jakoby roszczenie L. H. (1) opierało się na żądaniu rozliczenia nakładów na nieruchomości objętą wspólnością majątkową małżeńską. Powódka wskazała, że stanowisko przypożwanego pozostaje w oczywistej sprzeczności z twierdzeniami pozwu L. H. (1) w sprawie I C 810/12. Powódka wskazała, że zgłoszenie żądania rozliczenia nakładów z majątku odrębnego na majątek objęty wspólnością majątkową małżeńską możliwe było w postępowaniu o podział majątku wspólnego między małżonkami, które to postępowanie zostało już prawomocnie zakończone. Tym samym L. H. (1) nie mógł dochodzić żądanej kwoty w inny sposób aniżeli w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości na koszt powódki.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powództwo wytoczone przez L. H. (1) przeciwko powódce było uzasadnione, albowiem powódka nie przedstawiła żadnych dowodów na zaangażowanie z majątku odrębnego, ani dowodu z nadzwyczajnych dochodów, które by zaangażowała w nakłady w powstanie majątku wspólnego. Pozwany wskazał, że powódka odrzuciła próby ugodowego załatwienia sprawy. Pozwany wskazał, że powódka nie przedstawiając dowodów na powyższe okoliczności oraz niebranie udziału w sprawie przyczyniła się do niekorzystnego dla niej orzeczenia. Pozwany przyznał, że niekorzystnym zbiegiem był fakt choroby jego żony, jej zgon oraz choroby pozwanego. Pozwany wskazał, że nie posiadał na zaświadczeniu lekarskim pieczętki lekarza sądowego, co wynikało z faktu, że nie miał jak tego załatwić, bo jest osobą samotną. Nadto pozwany stwierdził, że żądanie powódki jest przedwczesne, albowiem orzeczenie sądu dyscyplinarnego jest nieprawomocne. Pozwany zakwestionował także wysokość żądania powódki.

Pozwany wskazał, że powódka nie wykazała, że jego zaniedbania doprowadziły do uprawomocnienia się orzeczenie merytorycznie niesłusznego.

Zawiadomione o toczącym się procesie Towarzystwo (...) S.A. w W., w piśmie z dnia 13 czerwca 2016 r., zgłosiło interwencję uboczną po stronie pozwanego, wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz interwenienta ubocznego zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu interwencji wskazano, że interwenient uboczny w swej decyzji z dnia 23 września 2015 roku odmówił przyjęcia akcesoryjnej odpowiedzialności za działania podjęte przez pozwanego, wskazując, iż dla stwierdzenia, że w majątku powódki doszło do powstania szkody, należałoby założyć, że w przypadku, gdyby adwokat M. B. zadośćuczynił wymaganiom formalnym przewidzianym dla pisma procesowego, odniósł się do zarzutów przedstawionych przez stronę powodową w toku postępowania, stawiał się na rozprawę wyznaczoną na dzień 4 grudnia 2013 roku oraz zgłosił wniosek o uzasadnienie wyroku zapadłego w dniu 30 grudnia 2013 roku, to sprawa zakończyłaby się dla D. Ż. korzystnym rozstrzygnięciem, tj. oddalającym powództwo w całości. Interwenient wskazał, że profesjonalny pełnomocnik nie będzie ponosił odpowiedzialności odszkodowawczej w każdej sytuacji, w której popełnił błąd, którego konsekwencją było samo utracenie możliwości rozpoznania sprawy przez sąd. Będzie odpowiadał dopiero wtedy, gdy jego błędy doprowadziły do przegrania sprawy, która, gdyby zachował się prawidłowo, zakończyłaby się dla jego mocodawcy korzystnie. Kluczowym zatem zagadnieniem dla ustalenia odpowiedzialności pełnomocnika będzie ustalenie, jakie było prawdopodobieństwo zapadnięcia korzystnego dla jego mocodawcy wyroku. Interwenient wskazał, że L. H. (1) opłacając należność z tytułu umowy o roboty budowlane, której był stroną tym samym z własnych środków opłacił wybudowanie budynku na działce stanowiącej składnik majątku wspólnego z powódką D. Ż.. Cała przedmiotowa nieruchomość (grunt wraz z budynkiem) była przedmiotem rozliczeń w postępowaniu o podział majątku wspólnego, jednak w sprawie tej nie został rozliczony nakład L. H. (1) (którego dokonał opłacając koszty wybudowania budynku), a zatem jedyną skuteczną drogą uzyskania przez niego należności od byłej żony D. Ż. było postępowanie o zapłatę z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, które zakończyło się korzystnie dla L. H. (1) wydaniem wyroku z dnia 30 grudnia 2013 roku, w całości uwzględniającego jego roszczenia. W sprawie tej nie można było podnieść zarzutu z art. 411 k.c. ponieważ dochodzona należność nie była tożsama z tą, która była żądana wcześniej od D. Ż. z tytułu umowy o roboty budowlane (roszczenia z tego tytułu przeciwko D. Ż. zasadnie zostały przez Sąd oddalone). Kwota dochodzona przez L. H. (1) była kwotą nakładów poczynionych przez niego na budowę budynku, a na konieczność rozliczeń z tytułu nienależnego świadczenia w przypadku niezupełnego postanowienia podziałowego wskazał SN w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 marca 2009 roku w sprawie II CSK 581/08 (skarga kasacyjna w sprawie o podział majątku wspólnego D. Ż. i L. H. (1)). W opinii interwenienta brak jest podstaw do uznania odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego z uwagi na brak spełnienia kumulatywnego przesłanek tej odpowiedzialności, a przede wszystkim ze względu na brak wysokiego prawdopodobieństwa uzyskania przez D. Ż. korzystnego wyroku w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Poznaniu pod sygn. akt I C 810/12.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 9 maja 2002 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu rozwiązał przez rozwód małżeństwo powódki D. H. (1) (obecnie Ż.) z L. H. (1).

Okoliczności niesporne .

Pozwem z dnia 10 czerwca 2003 r. wniesionym do Sądu Okręgowego w Poznaniu zarejestrowanym pod sygn. akt XII Nc 233/03 powodowie S. H. i W. H. prowadzący spółkę pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe (...) s.c. w G. wystąpili z żądaniem zasądzenia od D. H. (1) (obecnie Ż.) kwoty 177.476,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2000 r. oraz kosztów postępowania, wskazując, że powodowie wraz z D. H. (1) i jej małżonkiem L. H. (1) zawarli umowę o budowę budynku administracyjno-handlowo-magazynowego w K., z

czego spółka się wywiązała i w związku z tym wystawiła w dniu 4.12.2000 r. na pozwaną fakturę VAT nr (...) na kwotę 177.476,44 zł, której termin płatności upłynął w dniu 18 grudnia 2000 r.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 20 sierpnia 2003 r. w sprawie XII Nc 233/03 nakazał pozwanej D. H. (1) zapłacić na rzecz PPUH (...) s.c. w G. kwotę 177.476,44 zł wraz z odsetkami od dnia 19.12.2000 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Na skutek zarzutów pozwanej D. H. (1) sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt XII C 114/04. W toku powyższego postępowania pozwana D. H. (1) była reprezentowana przez adwokata M. B..

Wyrokiem z dnia 7 września 2006 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII C 114/04 utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 20 sierpnia 2003 r. w sprawie XII Nc 233/03.

Na skutek apelacji D. Ż., wyrokiem z dnia 15 lutego 2007 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 1141/06, uchylił nakaz zapłaty z dnia 20 sierpnia 2003r. w sprawie XII Nc 233/03 i oddalił powództwo. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że pozwana D. H. (1) (Ż.) nie była stroną umowy o budowę budynku na działce w K. i nie potwierdziła umowy zawartej przez L. H. (1) w jej imieniu, w związku z czym umowa ta w stosunku do pozwanej była nieważna i nie jest ona zobowiązana do zapłaty wskazanej kwoty.

Postanowieniem z dnia 19 października 2007 r. Sąd Najwyższy w sprawie II CSK 367/07 odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 lutego 2007 r.

L. H. (1) w dniu 23 października 2007r. dokonał przelewu kwoty 177.476,44 zł tytułem zapłaty za fakturę VAT nr (...) z dnia 4 grudnia 2000 r.

Dowód z akt XII C 114/04 : treść pozwu wraz z uzasadnieniem (k.1-2); nakaz zapłaty z 20.08.2003 r. (k.16); kopia opinii w sprawie I Ns 118/03 (k. 233-245); wyrok SO z 7.09.2006 r. (k. 252); wyrok SA z 15.02.2007 r. (k. 308-308v); uzasadnienie wyroku z 15.02.2007 r. (k. 309-313); postanowienie SN z 19.10.2007 r. (k. 353-353v), poświadczona za zgodność z oryginałem kopia przelewu z 23.10.20107r. k. 916 akt I Ns 118/03 Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp.).

Przed Sądem Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim pod sygn. akt I Ns 118/03 toczyło się postępowanie o podział majątku wspólnego L. H. (1) i D. H. (1) (Ż.). Kwestią sporną w ww. sprawie był m.in. skład majątku wspólnego, w szczególności to czy w skład tego majątku wchodzi udział w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości położonej w K. dz. 371/39 z uwzględnieniem czy bez uwzględnienia poczynionych na tej działce nakładów w postaci budynku administracyjno – handlowo – magazynowego. Sąd Rejonowy w postanowieniu z 25 maja 2006r., jak i Sąd Okręgowy w Poznaniu w postanowieniu z 25 marca 2008r. w sprawie o sygn. akt II Ca 1555/06, ustaliły m.in., że w skład majątku wspólnego wchodzi prawo własności do 1/2 części działki gruntowej nr (...), wchodzącej w skład nieruchomości położonej w K., zapisanej w księdze wieczystej o nr KW (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim, przy czym Sąd Okręgowy oszacował wartość ww. udziału na kwotę 131.850 zł, bez uwzględnienia poczynionych na ww. działce nakładów. W uzasadnieniu postanowienia w sprawie II Ca 1555/06 Sąd odwoławczy wskazał m.in., że do majątku wspólnego nie mógł zostać włączony ww. budynek pobudowany na gruncie przez firmę (...). Skoro D. H. (2) nie wyrażała zgody na zawarcie umowy o roboty budowlane z tą firmą, nie potwierdziła tej czynności prawnej, zaprzeczyła, aby była stroną tej umowy – to czynność ta dokonana bez jej zgody była nieważna (art. 37 § 1 d kro). Dalej Sąd wskazał, że skoro to S. i W. H. ponieśli wszelkie wydatki na budowę, to właśnie ci ostatni są właścicielami przedmiotowego obiektu, a omawiana nieruchomość budynkowa nie może wejść w skład majątku dorobkowego stron. Na skutek skargi kasacyjnej wniesionej od postanowienia z dnia 25 marca 2008r. przez D. Ż., Sąd Najwyższy (II CSK 581/08) postanowieniem z dnia 20 marca 2009r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał m.in., że polskie prawo w zakresie nieruchomości zabudowanych wyraźnie uznaje zasadę superficies solo cedit. Budynek wybudowany na gruncie stanowi więc co do zasady jego część składową, co podkreśla art. 48 kc. Z tego względu Sąd Najwyższy uznał, że budynek wzniesiony na działce (...) w K., zgodnie z art. 47 i 48 kc, nie mógł być odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Zdaniem SN,

dla oceny tej bez znaczenia jest kto poniósł nakłady na jego budowę. Nakłady poczynione na jego budowę mogą być podstawą roszczeń określonych w art. 231 kc lub ewentualnie roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Przy ponownym rozpoznaniu ww. sprawy Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, który ustalił – na dzień 31.10.2010r. - wartość udziału 1/2 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości w K. na kwotę 487.304 zł. W wyniku ponownego rozpoznania ww. sprawy, Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygn. akt XV Ca 599/09, postanowieniem z dnia 13 maja 2011r. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim w sprawie I Ns 118/03 m.in. w ten sposób, że ustalił, że w skład majątku wspólnego wchodzi udział w 1/2 prawa własności działki gruntu nr (...) z posadowionym na niej budynkiem, położonej w K. o powierzchni 1,9179 ha, zapisanej w księdze wieczystej KW (...) (obecnie (...)) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim o wartości 487.304 zł. Odnośnie nieruchomości w K., w uzasadnieniu ww. postanowienia, Sąd Okręgowy w Poznaniu zważył, że L. H. (1) i D. H. (1) stali się współwłaścicielami w 1/2 części zabudowanej nieruchomości, jako że wzniesiony na niej budynek stosownie do art. 47 i 48 kc nie mógł stanowić odrębnego od gruntu przedmiotu własności. Bez znaczenia był przy tym fakt kto poniósł nakłady na jego budowę. Sąd odwoławczy odniósł się również do stanowiska wnioskodawcy, który domagał się pozbawienia uczestniczki należnej jej spłaty za zabudowaną nieruchomość czy też obniżenia tej spłaty ze względu na „fakt spłacenia wobec firmy wykonującej budynek całości zobowiązania przez L. H. (1)”. Wskazał, że wnioskodawca podnosił, że uczestniczka byłaby bezpodstawnie wzbogacona; powoływał się również na nadużycie prawa – art. 5 kc. Sąd zważył, że gdy chodzi o twierdzenia wnioskodawcy o ewentualnym bezpodstawnym wzbogaceniu uczestniczki, a także przedkładane przez wnioskodawcę dokumenty mające świadczyć o zapłacie długu przypadającego na uczestniczkę z tytułu pobudowania obiektu na nieruchomości w K., to kwestie te nie zostały powiązane z żadnym wyraźnie określonym żądaniem bądź roszczeniem z tytułu rozliczenia długów. Dalej Sąd zważył, że przedmiotem podziału majątku mogą być w zasadzie tylko aktywa, a nie długi. Wyjątek od tej zasady przewidziany jest w odpowiednio stosowanym art. 686 kpc, który stanowi, że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga m.in. także o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu spłaconych długów spadkowych. Odpowiednie zastosowanie tego przepisu przewidziane w art. 567 § 3 kpc prowadzi do wniosku, że o długach związanych z majątkiem wspólnym i ciężących w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej, rozstrzyga sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego i to ze skutkami wynikającymi z art. 618 § 3 w zw. z art. 688 kpc. Sąd odwoławczy stwierdził, że nie ulega wątpliwości, iż o roszczeniach pomiędzy byłymi małżonkami z tytułu spłaconych długów po ustaniu wspólności majątkowej (art. 686 w zw. z art. 567 § 3 kpc) sąd nie może orzekać z urzędu (por. postanowienie SN z dnia 3.04.1998r. III CKN 437/97). Konieczny jest wniosek uprawnionego małżonka i dokładnie określone żądanie z przytoczeniem okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie (art. 187 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc). Żądaniem tym sąd jest związany (art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc), przy czym złożenie takiego wniosku dopuszczalne jest jedynie przed sądem pierwszej instancji (art. 383 kpc). Sąd odwoławczy uznał, że wnioskodawca nie zgłosił skutecznie roszczenia o rozliczenie spłaconego przez siebie (jak twierdzi) długu – ani przed Sądem pierwszej instancji, ani nawet w postępowaniu apelacyjnym. Sąd II instancji nie znalazł podstaw do zastosowania w sprawie przepisu art. 5 kc wskazując, że wprawdzie uczestniczka odmówiła wykonawcy (osobie trzeciej) zapłaty za pobudowany obiekt, ale nieważność umowy o roboty budowlane została wiążąco przesadzona w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15.02.2007r. w sprawie I ACa 1141/06. Nieważna umowa nie może być źródłem roszczenia o jej wykonanie (zapłatę). Skutki prawne tej nieważnej umowy to przede wszystkim kwestia rozliczeń pomiędzy wykonawcą (osobą trzecią) a uczestniczką. Nie można natomiast przyjąć, że powyższe zachowanie uczestniczki ma znaczenie w stosunkach między nią a wnioskodawcą i rzutuje na ocenę żądania od wnioskodawcy spłaty za przyznaną mu nieruchomość pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego.

Dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie II Ca 1555/06 z dnia 25.03.2008r. wraz z uzasadnieniem (k. 1021-1045 akt I Ns 118/03 SR W Grodzisku Wlkp.), postanowienie SN z dnia 20.03.2009r. z uzasadnieniem (k. 1113-1115 akt I Ns 118/03), postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13.05.2011r. w sprawie XV Ca 599/09 z uzasadnieniem (k. 1249-1270 akt I Ns 118/03).

Pozwem z dnia 28 lutego 2012 r. wniesionym do Sądu Okręgowego w Poznaniu, zarejestrowanym pod sygn. akt I C 810/12, powód L. H. (1) wystąpił z żądaniem zasądzenia od pozwanej D. H. (1) (obecnie Ż.) kwoty 177.476,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2011 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu L. H. (1) wskazał, że razem z D. H. (1) oraz wraz z bratem powoda W. H. i jego żoną K. nabyli za - pochodzącą z majątków dorobkowych obu małżeństw - kwotę 68.000 zł niezabudowaną działkę nr (...) w K., dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W uzasadnieniu pozwu wskazano, że: w dniu 9 lipca 1999 roku L. H. (1) i W. H., oświadczając, że reprezentują także swoje żony, zawarli pisemną umowę, na mocy której postanowili - na stanowiącej ich współwłasność nieruchomości w K. - wybudować budynek administracyjno - magazynowo - handlowy i koszty tej inwestycji pokryć po połowie. Praca ta została powierzona firmie PPUH (...), (...) s.c. Umówiono się z wykonawcą, że zapłata za budowę następowała będzie na podstawie częściowych kosztorysów powykonawczych. Budowa obiektu, której kierownikiem był ojciec pozwanej G. Ż., została rozpoczęta, trwała ok. 1 roku i zakończona została na etapie stanu zamkniętego surowego. Powodem przerwania robót był toczący się pomiędzy D. H. (1) a L. H. (1) proces rozwodowy. Wykonawcy obiektu zażądali od inwestorów rozliczenia dotychczasowych prac. W tym celu wykonany został kosztorys powykonawczy stanu surowego. Wystawiona została pozwanej faktura VAT o numerze (...) na kwotę 177.476.44 zł tytułem 1/4 części wynagrodzenia należnego od inwestorów. Wcześniej pozwana D. H. (1) zawiadomiona została o możliwości zapoznania się ze sporządzanym kosztorysem, z czego skorzystała, nie zgłaszając żadnych zastrzeżeń. Pomimo upływu terminu wyznaczonego do zapłaty, pozwana nie uściła swojego zobowiązania, wystosowane wezwania do zapłaty okazały się bezskuteczne. D. H. (1) w korespondencji z wykonawcą twierdziła, że nie wyrażała zgody na jakiegokolwiek inwestycje, a także, iż nie była stroną umowy. (...) s.c. wnieśli o zasądzenie od D. H. (1) na ich rzecz kwoty 177.476,44 zł. W dniu 20 sierpnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty na tę kwotę. Po rozpoznaniu sprawy na skutek wniesienia przez pozwaną zarzutów Sąd utrzymał w mocy wydany nakaz zapłaty. Wywiedziona przez D. H. (1) apelacja okazała się skuteczna. Ostatecznie Sąd Apelacyjny w Poznaniu w dniu 15 lutego 2007 roku zmienił wyrok w ten sposób, że nakaz zapłaty uchylił i oddalił powództwo w całości. Sąd II Instancji uznał, że pozwana akceptując powołanie do życia stosunku prawnego, którego stroną był współmałżonek, na mocy przepisów k.r.o. o zarządzie majątkiem wspólnym, nie mogła być zobowiązana do świadczenia wynagrodzenia wykonawcy robót. Nie była bowiem sensu stricto stroną umowy. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 października 2007 roku odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania. L. H. (1) wskazał, że w tej sytuacji zapłacił w dniu 23 października 2007 roku całą kwotę wynikającą z wystawionej na rzecz jego byłej żony faktury VAT o nr (...). W dniu 11 lutego 2003 roku wniósł do Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. o dokonanie podziału majątku wspólnego stron. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp. postanowieniem z dnia 14 maja 2006 roku dokonał tegoż podziału uznając, że posadowiony na nieruchomości położonej w K. budynek administracyjno-magazynowo-handlowy nie wchodzi w skład majątku wspólnego stron. Ustalenia te podzielił w swoim postanowieniu z dnia 25 marca 2008 roku Sąd II Instancji. Na skutek złożenia przez D. H. (1) skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 20 marca 2009 roku uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu. Postanowieniem z dnia 13 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. m.in. w ten sposób, że zasądzoną od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę podwyższył z kwoty 26.484 zł do kwoty 206.944 zł. W dniu 14 listopada 2011 roku L. H. (1) dobrowolnie - chcąc uniknąć egzekucji zasądzonego świadczenia - przekazał byłej żonie kwotę 180.460 zł, stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą wynikającą z ostatniego orzeczenia, a już zapłaconą. Równocześnie, w piśmie z dnia 14 listopada 2011 roku powód wskazał, że przekazana kwota jest w istocie nienależna. Powód wskazał, że Sąd II Instancji ustalił, że pomimo spłacenia przez L. H. (1) całości zobowiązania wynikającego z faktury nr (...), wystawionej przez wykonawcę budynku D. H. (1) na sumę 177.476.44 zł kwota ta nie może być - jak domagał się tego wnioskodawca - rozliczona w postępowaniu o podział majątku, bo po pierwsze roszczenie powinno być zgłoszone przed Sądem I Instancji, po drugie zaś na etapie postępowania II-instancyjnego nie zostało skonkretyzowane, a co za tym idzie skutecznie zgłoszone. Sąd uznał, że konieczny jest wniosek uprawnionego małżonka i dokładnie określone żądanie, z przytoczeniem okoliczności faktycznych je uzasadniających. (...) L. H. (1) wskazał w pozwie, że na etapie postępowania przed Sądem I Instancji zgłoszenie takiego wniosku o rozliczenie nie było

możliwe, w związku z tym, iż równolegle toczyła się sprawa o zapłatę z powództwa PPUH (...) s.c. (wykonawcy obiektu) przeciwko D. H. (1), która prawomocnie zakończyła się wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w dniu 15 lutego 2007 roku. L. H. (1) wskazał, że roszczenie opiera na przepisie art. 405 k.c. Argumentował, że dokonując wpłaty kwoty 177.476,44 zł z majątku odrębnego przysporzył korzyści majątkowi wspólnemu i tym samym doprowadził do tego, że pozwana bez podstawy prawnej w wyniku tego działania i dokonania podziału majątku wspólnego otrzymała spłatę, w skład której wchodzi wartość ww. nakładu powoda na majątek wspólny. L. H. (1) wskazał, że żądana powództwem kwota 177.476,44 zł stanowi wartość nakładów dokonanych przez powoda z jego majątku odrębnego na majątek dorobkowy stron, która nie została rozliczona w toku postępowania o podział majątku wspólnego i tym samym stanowi wartość bezpodstawnie uzyskanej korzyści majątkowej przez pozwaną. Innymi słowy, majątek pozwanej wzbogaconej powiększył się o coś, o co nie powinien się powiększyć.

Dowód z akt I C 810/12: treść po zwu wraz z uzasadnieniem (k. 1-9).

W toku postępowania w sprawie I C 810/12 zarządzeniem z dnia 24 lipca 2012 r., doręczonym w dniu 13 sierpnia 2012 r. D. Ż. (wówczas H.) została zobowiązana do złożenia w terminie 21 odpowiedzi na pozew.

W dniu 8 sierpnia 2012 r. do sprawy I C 810/12 wpłynęło pismo adwokata M. B. z dnia 5.08.2012 r., w którym jako pełnomocnik D. H. (1) wniósł o wyznaczenie terminu rozprawy po 15 października 2012 r., wskazując, że przebywa na urlopie, a pozwana nie wyraziła zgody a substytucję. Do pisma tego zostało dołączone pełnomocnictwo procesowe udzielone przez D. H. (1) adwokatowi M. B. do wykonywania w jej imieniu wszystkich czynności określonych w art. 91 Kodeksu postępowania cywilnego w sprawie o sygn. akt I C 810/12 Sądu Okręgowego w Poznaniu.

W dniu 14 września 2012 r. adwokat M. B. wniósł pismo z dnia 14.09.2012r. (nie załączając dowodu doręczenia pisma stronie przeciwnej), w którym w imieniu pozwanej D. H. (1) wniósł o oddalenie powództwa na koszt powoda oraz wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sądowych – prawomocnie zakończonych: XII C 114/2004 Sądu Okręgowego w Poznaniu, I ACa 1141/06 Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, II CSK 367/07 Sądu Najwyższego w Warszawie, a dotyczących tego samego żądania zapłaty. Pełnomocnik wskazał, że kwota żądania nie została udokumentowana w wyżej wymienionych sprawach, ani w obecnym powództwie, że powód chce kosztem pozwanej uzyskać bezpodstawne wzbogacenie w rozumieniu art. 405 k.c. Nadto pełnomocnik pozwanej wniósł o dowód z akt: I Ns 118/03 Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp., II Ca 1555/2006 Sądu Okręgowego w Poznaniu, II CSK 581/08 Sądu Najwyższego w Warszawie, XV Ca 599/09 Sądu Okręgowego w Poznaniu dotyczących podziału majątku wspólnego i jego składników. Nadto w imieniu pozwanej wniósł o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy majątkowej o zapłatę w Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wlkp. pod sygn. I C 135/05, w której powód jest pozwanym wraz ze swoimi rodzicami.

Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 22 lutego 2013 r., o którym zawiadomiony został adwokat M. B. jako pełnomocnik pozwanej D. H. (1). Jednocześnie zarządzeniem z dnia 19 listopada 2012 r., doręczonym w dniu 23 listopada 2012 r. pełnomocnik pozwanej został zobowiązany do złożenia wszystkich twierdzeń, zarzutów i dowodów w terminie 7 dni pod rygorem utraty prawa do ich późniejszego powoływania.

W piśmie z dnia 30 listopada 2012 r. nadanym w dniu 30 listopada 2012 r. wraz z potwierdzeniem nadania pełnomocnikowi powoda, adwokat M. B., w imieniu pozwanej ponownie wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów zawnioskowanych w piśmie z 14.09.2012 r. i zawieszenie postępowania do zakończenia postępowania w sprawie I C 135/05.

Termin rozprawy z dnia 22 lutego 2013 r. został zmieniony na dzień 18 lutego 2013 r., o czym zawiadomione zostały strony oraz ich pełnomocnicy. Zawiadomienie o powyższym terminie zostało doręczone pozwanej D. Ż. w dniu 19 lutego 2013 r.

Na terminie rozprawy w dniu 18 lutego 2013 r. nie stawiła się pozwana, stawił się adwokat M. B. oświadczając, że wnosi o oddalenie powództwa na koszt powoda. Oświadczył, że toczyło się już postępowanie w tej sprawie przed tutejszym sądem, a to zostało złożone po terminach prekluzyjnych. Pełnomocnik pozwanej na pytanie Przewodniczącego

oświadczył, iż nie doręczał stronie powodowej pisma z 14 września 2012r. Nadto oświadczył, iż kwestionuje dokonanie wpłaty na rzecz S. i W. H. opisane na karcie 112 i 113. Następnie pełnomocnik pozwanej oświadczył, że z uwagi na stan zdrowia i złe samopoczucie, czuje się nieprzygotowany do prowadzenia tej sprawy. Przewodniczący zarządził 5 minut przerwy. Po przerwie stawili się obecni jak poprzednio, w tym adwokat M. B.. Następnie Sąd dopuścił dowód z przesłuchania w charakterze świadków H. H. (2) i W. H., a także dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania powoda na okoliczność tego, czy powód uiścił kwotę wynikającą z faktury numer (...) na rzecz PPUH (...) s.c. oraz czy został uiszczony podatek od tej czynności. Jednocześnie Sąd zwrócił się do Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. o akta I C 135/05 i I Ns 118/03. Przewodniczący zarządził zwrot pisma pełnomocnika pozwanej z dnia 14 września 2012 r. Sąd rozprawę odroczył, a nowy termin wyznaczył na dzień 24 kwietnia 2013 r., który obecni przyjęli do wiadomości, zobowiązując się do stawienia bez odrębnych wezwań i zawiadomień.

Z uwagi na chorobę sędziego referenta termin rozprawy wyznaczony na dzień 24 kwietnia 2013 r. został zniesiony, o czym pełnomocnik pozwanej adwokat M. B. został poinformowany mailem.

Na kolejnym terminie rozprawy, w dniu 4 grudnia 2013 r., nie stawili się pozwana i jej pełnomocnik adwokat M. B. – prawidłowo zawiadomieni o terminie. Na powyższym terminie Sąd pominął dowód z przesłuchania świadka W. H., przeprowadził dowód z zeznań świadka H. H. (2) (matki powoda) oraz zeznań powoda L. H. (1). Jednocześnie Sąd dopuścił dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz aktach I C 135/05 i I Ns 118/03 SR w Grodzisku Wlkp. oraz tomie drugim akt XII C 114/04 SO w Poznaniu. Przewodniczący zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie orzeczenia do dnia 18 grudnia 2013 r.

W dniu 9 grudnia 2013 r. adwokat M. B. nadał do Sądu pismo z dnia 4.12.2013 r. wnosząc o usprawiedliwienie niestawiennictwa na rozprawie w dniu 4.12.2013 r., załączając zaświadczenie lekarskie – niepochozące od lekarza sądowego i wnosząc o wyznaczenie nowego terminu rozprawy.

Na posiedzeniu jawnym w dniu 18 grudnia 2013 r. Sąd odroczył ogłoszenie orzeczenia do dnia 30 grudnia 2013 r. Na posiedzeniu w dniu 30 grudnia 2013 r. (na którym nikt się nie stawił) Przewodniczący ogłosił wyrok, mocą którego Sąd w punkcie 1. zasądził od pozwanej D. H. (1) (obecnie Ż.) na rzecz powoda L. H. (1) kwotę 177.476,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18.11.2011 r. do dnia zapłaty, w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punkcie 3. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 12.491 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 21 stycznia 2014 r. Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2014 r. Sąd nadał powyższemu wyrokowi w punktach 1 i 3 klauzulę wykonalności oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W piśmie z dnia 14 lutego 2014 r. adwokat M. B. poinformował Sąd o zmianie siedziby kancelarii.

W piśmie z dnia 26 lutego 2014 r. adwokat M. B. wniósł w imieniu pozwanej o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z dnia 30 grudnia 2013 r. wraz z uzasadnieniem, jednocześnie wnosząc o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem.

Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek pozwanej, złożony przez adwokata M. B., o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem i odrzucił wniosek z dnia 26 lutego 2014 r. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem.

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACz 2012/14 odrzucił zażalenie wniesione przez pełnomocnika pozwanej na postanowienie z dnia 25 sierpnia 2014 r. w części dotyczącej odmowy przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz oddalił zażalenie w pozostałej części.

Dowód : dokumenty w aktach sprawy o sygn. I C 810/12 : zarządzenie z 24.07.2012 r. (k. 71); potwierdzenie odbioru zobowiązania przez adw. M. B. (k. 80); pismo z 5.08.2012 r. wraz z pełnomocnictwem (k. 81-82); pismo z 14.09.2012 r. (k. 83-84); zarządzenie z 19.11.2012 r. (k. 105); potwierdzenie odbioru zobowiązania przez adw. M. B. (k. 118);

pismo z 30.11.2012 r. (k. 114-115); zarządzenie o zmianie terminu (k. 123); potwierdzenie zawiadomienie adw. M. B. o zmianie terminu (k. 129); potwierdzenie doręczenia zawiadomienia o terminie pozwanej (k. 141); protokół z rozprawy z 18.02.2013 r. (k. 132-132v); zarządzenie o zniesieniu terminu rozprawy (k. 155); potwierdzenie wysłania maila do adw. M. B. (k. 156); protokół pisemny rozprawy z 4.12.2013r. (k. 203-204, e –protokół k. 202); pismo adw. M. B. z 4.12.2013 r. wraz zaświadczeniem, dowodem nadania (k. 205-207); protokół ogłoszenia orzeczenia z 18.12.2013 r. (k. 208); protokół ogłoszenia orzeczenia (k. 209); wyrok z 30.12.2013 r. (k. 210); zarządzenie o prawomocności (k. 214); postanowienie o nadaniu klauzuli (k. 226-227); pismo adw. M. B. z 14.02.2014 r. (k. 229); pisma adw. M. B. ego z 26.02.2014 r. (k. 234-237); postanowienie z 25.08.2014 r. (k. 283); postanowienie z 3.12.2014 r. (k. 313-314) , zeznania powódki D. Ż. (min. 8:07-35 e-protokołu z dnia 14.06.2016r. w zw. z min. 6:37-18.00 e-protokołu rozprawy z dnia 22.09.2016r.).

Na wniosek L. H. (1) z dnia 3 lutego 2014 r., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim K. Ł. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko D. H. (1) (obecnie Ż.) pod sygnaturą KM 411/14, na podstawie prawomocnego wyroku z dnia 30 grudnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. I C 810/12 przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

W toku powyższego postępowania Komornik Sądowy prowadził egzekucję z lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość, stanowiącego własność powódki, położonego w G. Wlkp. przy ul. (...) zapisanego w księdze wieczystej (...) oraz z wynagrodzenia za pracę powódki. W toku powyższego postępowania rzeczoznawca majątkowy oszacował wartość ww. nieruchomości lokalowej na kwotę 128.240 zł, a Komornik wyznaczył termin I licytacji na dzień 25 maja 2016 r.

W toku powyższego postępowania egzekucyjnego Komornik wyegzekwował od powódki łącznie kwotę 54.644,25 zł, w tym:

- kwotę 19.819,34 zł tytułem odsetek od należności głównej,
- kwotę 12.491 zł tytułem kosztów procesu,
- kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym oraz
- kwotę 18.733,91 zł tytułem kosztów egzekucji.

W dniu 19 kwietnia 2016 r. powódka – dłużniczka D. Ż. (wcześniej H.) i wierzyciel L. H. (1) zawarli porozumienie co do spłaty części zobowiązania wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30 grudnia 2013 r., w ten sposób, że powódka zobowiązała się przenieść na L. H. (1) własność lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) o wartości 128.000 zł, co nastąpiło umową notarialną datio in solutum z dnia 19.04.2016r. oraz zobowiązała się do zapłaty na rzecz L. H. (1) kwoty 70.000 zł płatnych w dwóch ratach tj. w kwocie 30.000 zł do dnia 31.12.2016 r. i w kwocie 40.000 zł do dnia 31.12.2017 r.

Zgodnie z porozumieniem spełnienie ww. warunków przez powódkę, a także dotychczas wyegzekwowana kwota spowoduje, że roszczenia L. H. (1) w stosunku do D. Ż., wynikające z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30.12.2013r. w sprawie I C 810/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 31.01.2014r. zostaną w całości zaspokojone.

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2016 r. Komornik Sądowy umorzył egzekucję w sprawie Km 411/14 na podstawie wniosku wierzyciela oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 18.733,91 zł, wzywając dłużniczkę (powódkę) do uregulowania nieuiszczonych kosztów egzekucyjnych w kwocie 12.667,10 zł.

Powyższą kwotę 12.667,10 zł powódka wpłaciła w dniu 21 kwietnia 2016 r.

W dniu 24.10.2016r. powódka wpłaciła na rzecz L. H. (1) kwotę 69.000 zł w wykonaniu porozumienia z dnia 19 kwietnia 2016r.

Dowód : dokumenty w aktach sprawy Km 411/14: wniosek egzekucyjny (k. 1-2); tytuł wykonawczy (k. 4v); karta rozliczeniowa; protokół opisu i oszacowania (k. 143); obwieszczenie o licytacji (k. 5 tom II) oraz w aktach sprawy: postanowienie Komornika z 21.04. 2016 r. (k. 160-160 v); pokwitowanie wpłaty kwoty 12.667,10 (k. 160 v , oryginał okazany na rozprawie w dniu 22.09.2016r. k. 199); porozumienie z 19.04.2016 r. (k. 1 61-161 v); pismo Komornika z 30.09. 2016 r. (k. 214); akt notarialny z 19.04.2016 r. - umowa datio in solutum (k. 1 65-169) ; dowód wpłaty kwoty 69.000 zł (k. 222), zeznania powódki D. Ż. (min. 8:07-35 e-protokołu z dnia 14.06.2016r. w zw. z min. 6:37-18.00 e-protokołu rozprawy z dnia 22.09.2016r.).

Pozwany M. B. w latach 2012-2014 (tj. w okresie, kiedy pełnił funkcje pełnomocnika powódki D. Ż.) objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej na podstawie umowy generalnej w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów z dnia 21 grudnia 2011 r. zawartej przez Naczelną Radę Adwokacką a ochrony ubezpieczeniowej udzielał (...) S.A. w koasekuracji z (...) S.A. Umowa ubezpieczenia zawarta była na okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2014 roku.

Zgodnie z treścią Umowy grupowego obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów, przedmiotem umowy jest odpowiedzialność cywilna adwokata za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego podczas wykonywania czynności adwokata, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (§ 2 ust. 2 Umowy generalnej), mających miejsce w okresie ubezpieczenia (§ 5 ust. 2 Umowy generalnej).

W dniu 28 grudnia 2012 r. nastąpiło na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. połączenie (...) S.A. oraz Towarzystwa (...) S.A. w W., w wyniku którego (...) S.A. przejęła wszystkie prawa i obowiązki (...) Asekuracja.

Okoliczności niesporne, umowa generalna w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów z dnia 21 grudnia 2011 roku wraz z załącznikiem nr 1 i 2 (k. 106-125) .

Przeciwko pozwanemu M. B. toczyło się przed Sądem Dyscyplinarnym Izby Adwokackiej w P. (sygn. SD 2/16) postępowanie dyscyplinarne, w ramach którego pozwany został nieprawomocnie uznany za winnego przewinień dyscyplinarnych, popełnionych w zw. z toczącym się postępowaniem pod sygn. akt I C 810/12 Sądu Okręgowego w Poznaniu, a polegających m.in. na tym, że od grudnia 2013r. do stycznia 2014r., będąc pełnomocnikiem z wyboru pozwanej D. H. (1) (obecnie Ż.) nie wykonał czynności zawodowych z należytą sumiennością i gorliwością oraz nie zadośćuczynił celowi podejmowanych przez siebie czynności zawodowych w postaci ochrony interesów klienta, a także nie zadośćuczynił obowiązkowi czuwania nad biegiem sprawy w ten sposób, że nie stawiał się na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013r., nie zapewnił pozwanej pełnomocnika substytucyjnego, nie poznałszy w ten sposób nowego terminu rozprawy, nie dowiedział się o nim także w inny sposób, nie stawiał się w terminie 30 grudnia 2013r. przez co nie dowiedział się, że zapadł wyrok, w konsekwencji czego wyrok się uprawomocnił, po czym nadano mu klauzulę wykonalności, przez co przeciwko pozwanej wszczęto postępowanie egzekucyjne (pkt. I. i 1 orzeczenia). Za przewinienia te wymierzono obwinionemu karę zawieszenia w czynnościach zawodowych w wymiarze 3 miesięcy.

Dowód: orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w P. z dnia 27.01.2016r. z uzasadnieniem (k. 155-158).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, aktach Km 411/14, I Ns 118/03 oraz XII C 114/04 oraz zeznań powódki.

Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). W myśl dyspozycji przepisu art. 245 k.p.c., dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd dał wiarę przedłożonym przez strony dowodom z dokumentów prywatnych albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości ani autentyczności, a Sąd nie znalazł podstaw, by wątpliwości w tym zakresie powziąć z urzędu. Podkreślenia wymaga w tym miejscu, iż dokumenty zostały złożone w większości w kserokopiach, jednakże

powódka, ani pozwany czy też interwenient uboczny nie kwestionowali ich zgodności z oryginałami, nie wnosząc o przedłożenie do akt sprawy oryginałów. Wobec powyższego Sąd uznał, iż stanowią one wiarygodny dowód pośredni, wskazujący na istnienie i treść dowodów właściwych.

Sąd nie znalazł podstaw do podważenia wiarygodności zeznań powódki. Były bowiem zgodne z tym, co w zakresie okoliczności faktycznych wynikało z przeprowadzonych w sprawie dowodów z dokumentów (zwłaszcza w zakresie przebiegu postępowania w sprawie I C 810/12). Istotne było, że powódka potwierdziła, że celem zawarcia z L. H. (1) umów w dniu 19.04.2016r. było całkowite zaspokojenie jego roszczeń wynikających z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30.12.2013r. w sprawie I C 810/12, co znajduje potwierdzenie w treści punktu 5 porozumienia z dnia 19.04.2016r. Powódka wykazała również, że porozumienie to realizuje: niezalenie od kwot wyegzekwowanych i zapłaconych w ramach postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 411/14, przeniosła również na L. H. (2) prawo własności nieruchomości lokalowej o wartości 128.000 zł, uiszcza na jego rzecz kwotę 69.000 zł.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanego, albowiem pomimo prawidłowego wezwania pod rygorem pominięcia dowodu z jego zeznań, nie stawiał się na termin rozprawy (w szczególności w dniu 22 września 2016r.), jak i nie złożył usprawiedliwienia swojej nieobecności spełniającego wymogi art. 214¹ § 1 kpc. Niezależnie od tego stwierdzić należy, że dowód z zeznań pozwanego okazał się ostatecznie zbędny dla rozstrzygnięcia. Wszelkie bowiem istotne okoliczności sprawy, a dotyczące przebiegu procesu w sprawie I C 810/12, zostały ustalone na podstawie dokumentów (art. 217 § 3 kpc w zw. z art. 227 kpc). Z kolei zeznania powódki, jak już wyżej wskazano, były istotne dla ustalenia czy na skutek zawinionego zaniechania pozwanego jako jej pełnomocnika z wyboru w sprawie I C 810/12 poniosła szkodę. W tej mierze istotne były okoliczności dotyczące przebiegu postępowania egzekucyjnego (w tym zakresie przydatne były przede wszystkim dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach Km 411/14) oraz cel i treść umów, które w 2016r. powódka zawarła z L. H. (1) celem zaspokojenia jego roszczeń wynikających z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30.12.2013r. w sprawie I C 810/12. W tym zakresie zeznania pozwanego były dowodem zbędnym dla rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo w zdecydowanej części okazało się uzasadnione.

Dokonane w rozpatrywanej sprawie ustalenia faktyczne, w tym treść pełnomocnictwa udzielonego przez powódkę D. Ż. (wówczas H.) pozwanemu M. B. do reprezentowania jej w sprawie toczącej się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu pod sygn. akt I C 810/12, wskazują, że strony łączyła umowa o zastępstwo prawne, czyli umowa o świadczenie usług (umowa zlecenia w szerokim znaczeniu).

Zgodnie z treścią art. 735 § 1 kc jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie. Umowa ta jest zatem co do zasady umową odpłatną, a odstępstwa od tej zasady muszą wynikać bądź z okoliczności towarzyszących jej zawarciu, bądź z umowy.

Na wstępie należy wskazać, że z mocy art. 750 kc, do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Pokreślić przy tym należy, że wszystkie przepisy o zleceniu są dyspozytywne za wyjątkiem art. 746 § 3 kc i art. 751 kc, co oznacza, że umowa stron w poszczególnych kwestiach może zawierać odmienne postanowienia.

Nie budzi również wątpliwości Sądu, że umowa łącząca strony była umową starannego działania, a nie umową rezultatu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3.08.2011r., sygn. akt I ACa 279/11, publ. OSAB 2011 nr 2-3, str. 33, Legalis). Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, jak i doktryny, w odróżnieniu od umowy o dzieło (gdzie wymagane jest by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnego rezultatu), umowa zlecenia nie akcentuje rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21.12.1993r., III AUr 357/93, publ. OSA 1994/6/49).

W ramach czynności, które zgodnie z umową o zastępstwo prawne winien dokonać pozwany, był on zobowiązany do działania z należytą starannością tj. starannością ogólnie wymaganą w stosunkach danego rodzaju (art. 355 § 1 kc). Należytą staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności (art. 355 § 2 kc). Oceniając działania pozwanego w ramach łączącej go z powódką umowy, należało uwzględnić fakt, że jest adwokatem (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.03.2012r., V CSK 104/11, publ. Lex nr 1215159). Z tego też powodu D. Ź. zleciła mu prowadzenie wytoczonej przeciwko niej sprawy o zapłatę. Należyta staranność pozwanego winna obejmować zatem przede wszystkim znajomość przepisów prawa, zarówno w zakresie przepisów o charakterze materialnoprawnym, jak i procesowym. Stanowisko takie znajduje oparcie również w judykaturze. W wyroku z dnia 2.12.2004r. (VCK 297/04, publ. Monitor Prawniczy 2005/1/9) Sąd Najwyższy stwierdził, że adwokat i radca prawny odpowiadają za szkody wyrządzone mocodawcy wskutek własnych zaniedbań i błędów prowadzących do przegrania sprawy, której wynik byłby korzystny dla strony, gdyby pełnomocnik zachował należytą staranność. Mocodawca może żądać odszkodowania, a sąd orzekający w sprawie powinien ocenić należytą staranność wymaganą od adwokata i radcy przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru ich działalności (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14.01.2009r., I ACa 915/08, publ. L.).

Wskazana powyżej możliwość skierowania przez powódkę roszczeń przeciwko działającemu w jej imieniu pełnomocnika z tytułu niewłaściwego prowadzenia sprawy nie zmienia podstawowych przesłanek domagania się przez niego odszkodowania oraz rozkładu ciężaru dowodu w zakresie tych przesłanek wykazania.

Skutki prawne niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania reguluje art. 471 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Na wierzyciela, którym w niniejszej sprawie jest powódka, ciąży obowiązek wykazania niewykonania zobowiązania przez dłużnika, wystąpienia szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem zobowiązania przez dłużnika a szkodą.

Dłużnik może się uwolnić od odpowiedzialności, o ile wykaże, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Komentowany przepis uzależnia zatem uwolnienie dłużnika od odpowiedzialności (egzonercję) od obalenia domniemania, że uchybienie zobowiązaniu jest następstwem obciążających go okoliczności. Na pozwanym zatem jako dłużniku – zgodnie z zasadami dowodzenia w procesie cywilnym – ciążył obowiązek wykazania takiej okoliczności. Dłużnik, którego obciąża domniemanie winy, może doprowadzić do swej ekskulpacji bądź to przez udowodnienie rzeczywistej przyczyny niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, a nadto, że nie uzasadnia ona jego odpowiedzialności, bądź też przez wykazanie, iż przy wykonywaniu zobowiązania dołożył należytej staranności, a więc, że nie doprowadził do szkody w sposób zawiniony (por. Gerard Bieniek, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom I, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2002 r., str. 528). Dłużnik zostaje zwolniony od obowiązku wyrównania szkody dopiero wówczas, gdy zdoła wykazać, że niewykonanie zobowiązania nie jest następstwem okoliczności, za które w ramach konkretnego zobowiązania odpowiada (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 23 marca 2001 r., II Ca 2009/02, k. 195-208 akt II C 57/01).

Dochodząc naprawienia szkody z tytułu niewłaściwego wykonania umowy (w rozpatrywanej sprawie umowy starannego działania), zgodnie z dyspozycją art. 471 k.c., koniecznym jest wykazanie konkretnego zdarzenia lub zdarzeń, z którymi wiąże się niewłaściwe wykonanie zobowiązania, a także powstania samej szkody w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym z tym zdarzeniem. Zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. to na powódce spoczywa materialnoprawny ciężar udowodnienia omawianych okoliczności, z których wywodzi on skutki prawne.

Uzasadniając swoje roszczenie powódka wskazała szereg zarzutów, które miały dotyczyć niewłaściwego wykonywania umowy przez pozwanego.

W pierwszej kolejności należało zatem przeanalizować czy pozwany należycie, z zachowaniem należytej staranności, wykonywał swoje obowiązki wynikające z zawartej z powódką umowy o zastępstwo prawne.

W ocenie Sądu, pozwany jedynie częściowo nienależycie wykonywał swoje obowiązki wynikające z umowy o zastępstwo procesowe. Z ustaleń faktycznych Sądu wynika, że w sprawie o sygn. akt I C 810/12 Przewodniczący zarządzeniem z dnia 24.07.2013r. wyznaczył pierwszy termin rozprawy oraz zarządził doręczenie pozwanej odpisu pozwu, zobowiązując do złożenia w terminie 21 dni odpowiedzi na pozew. D. Ż. otrzymała odpis ww. zobowiązania w dniu 13.08.2012r. (k.80), a zatem termin do złożenia odpowiedzi na pozew upływał jej 4 września 2012r. W międzyczasie, tj. pismem z dnia 5 sierpnia 2012r., złożonym do Sądu 8 sierpnia 2012r. do ww. sprawy zgłosił się adwokat M. B. jako pełnomocnik pozwanej D. H. (1), składając pełnomocnictwo procesowe datowana na 24 lipca 2012r. W piśmie tym adwokat wniósł jedynie o zmianę terminu rozprawy, nie wnosząc o przedłużenie terminu do złożenia odpowiedzi na pozew. Pomimo zaś, że termin ten upływał 4 września 2012r., pozwany M. B. złożył pismo procesowe w dniu 14 września 2012 r. (z uwagi na treść pisma można je było potraktować jako odpowiedź na pozew), w którym w imieniu pozwanej D. H. (1) wniósł o oddalenie powództwa na koszt powoda. Pozwany do ww. pisma, wbrew treści art. 132¹ § 1 kpc (nie zachodziły wypadki z art. 132¹ § 2 kpc), a więc nie dochowując należytej staranności zawodowej, nie dołączył do tego pisma dowodu doręczenia (nadania przesyłką poleconą) stronie przeciwnej, w konsekwencji czego ww. pismo zostało zwrócone przez Przewodniczącego zarządzeniem wydanym na rozprawie z 18 lutego 2013r.

W ww. piśmie adwokat M. B. wniósł o przeprowadzenie dowodu z akt sądowych – prawomocnie zakończonych: XII C 114/2004 Sądu Okręgowego w Poznaniu, I ACa 1141/06 Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, II CSK 367/07 Sądu Najwyższego w Warszawie, a dotyczących tego samego żądania zapłaty. Pełnomocnik wskazał, że kwota żądania nie została udokumentowana w wyżej wymienionych sprawach, ani w obecnym powództwie, że powód chce kosztem pozwanej uzyskać bezpodstawne wzbogacenie w rozumieniu art. 405 k.c. Nadto pełnomocnik pozwanej wniósł o dowód z akt: I Ns 118/03 Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp., II Ca 1555/2006 Sądu Okręgowego w Poznaniu, II CSK 581/08 Sądu Najwyższego w Warszawie, XV Ca 599/09 Sądu Okręgowego w Poznaniu dotyczących podziału majątku wspólnego i jego składników.

Wskazać należy, że pomimo zwrotu ww. pisma z 14 września 2012r., Sąd Okręgowy w Poznaniu, w sprawie I C 810/12, na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013r. (k. 203-204 tych akt), postanowił przeprowadzić dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach I C 135/05 i I Ns 118/03 Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim oraz tomie II akt XII C 114/04 Sądu Okręgowego w Poznaniu. Tym samym zatem, Sąd dopuścił w istocie dowody z dokumentów wnioskowane przez adwokata M. B. w piśmie z dnia 14 września 2012r. Zatem wyżej opisane zaniechanie pozwanego oraz jego skutek w postaci zwrotu pisma z dnia 14 września 2012r., nie spowodowało dla pozwanej w ww. sprawie D. H. (1) negatywnych skutków procesowych. Dodatkowo też wskazać trzeba, że pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z ww. dokumentów w piśmie z dnia 31.11.2012r.

Takich negatywnych skutków procesowych nie niosło również niezgłoszenie przez pozwanego M. B. w wyżej wymienionej sprawie, innych wniosków dowodowych, w szczególności dowodu z zeznań świadków czy też zeznań pozwanej D. H. (1). Zdaniem Sądu Okręgowego, dla rozpoznania sprawy o sygn. akt I C 810/12, wystarczające było przeprowadzenie dowodu z ww. dokumentów zgromadzonych w aktach spraw I Ns 118/03 Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim (tj. postanowienia Sądu Rejonowego z 25.05.2006r., postanowień Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 25 marca (...). sygn. akt II Ca 1555/06 oraz z dnia 13 maja 2011r. sygn. akt XV Ca 599/09 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009r. sygn. II CSK 581/08) oraz w aktach XII C 114/04 Sądu Okręgowego w Poznaniu (tj. wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 7 września 2006r., wyroku Sądu Apelacyjnego z 15.02.2007r. sygn. I ACa 1141/06 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007r. sygn. II CSK 367/07), jak i zastosowanie przewidzianych w kodeksie cywilnym (art. 6 kc) i kodeksie postępowania cywilnego (art. 232 kpc) zasad dotyczących rozkładu ciężaru dowodu.

W ocenie Sądu Okręgowego, przy rozpoznaniu bowiem roszczenia L. H. (1) w sprawie o sygn. akt I C 810/12 istotnym było - zważywszy na fakt wcześniejszego toczenia się i prawomocnego zakończenia pomiędzy L. H. (1) a D. H. (1) postępowaniem o podział majątku wspólnego - rozstrzygnięcie czy powództwo takie było w ogóle dopuszczalne, a to ze względu na treść art. 45 § 1 kro (w brzmieniu z daty ustania wspólności majątkowej w małżeństwie L. i D. H. (1)), art. 567 § 3 kpc w zw. z art. 686 kpc, 688 kpc w zw. z art. 618 § 2 i 3 kpc. Odpowiedź na powyższe pytanie jest negatywna, o czym szerzej Sąd wypowie się poniżej. Trafnie zatem ww. okoliczność podniósł na rozprawie w dniu 18 lutego 2013r. pełnomocnik D. H. (1) adwokat M. B., wskazując że wnosi o oddalenie powództwa na koszt powoda i oświadczając, że „toczyło się już postępowanie w tej sprawie przed tutejszym sądem, a to zostało złożone po terminach prekluzyjnych” (k. 132 akt I C 810/12).

Dalej zważyć trzeba, że adwokat M. B. w ww. sprawie, wniósł na rozprawie 18 lutego 2013r. o oddalenie powództwa. W ocenie Sądu, żądanie oddalenia powództwa zawiera per se zakwestionowanie powództwa co do zasady, jak i co do wysokości. W takiej sytuacji, to na powodzie L. H. (1) spoczywał ciężar dowodu zarówno w zakresie zasady powództwa, jak i jego wysokości (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Powód z tego ciężaru się – zdaniem Sądu – nie wywiązał. L. H. (1) domagał się bowiem od pozwanej D. H. (1) (obecnie Ż.) kwoty 177.476,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, argumentując w uzasadnieniu pozwu, że dokonał wpłaty kwoty 177.476,44 zł (z tytułu faktury nr (...)) z majątku odrębnego, czym przysporzył korzyści majątkowi wspólnemu i tym samym doprowadził do tego, że pozwana bez podstawy prawnej w wyniku tego działania i dokonania podziału majątku wspólnego otrzymała spłatę, w skład której wchodzi wartość ww. nakładu powoda na majątek wspólny. L. H. (1) wskazał w uzasadnieniu pozwu, że żądana powództwem kwota 177.476,44 zł stanowi wartość nakładów dokonanych przez powoda z jego majątku odrębnego na majątek dorobkowy stron, która nie została rozliczona w toku postępowania o podział majątku wspólnego i tym samym stanowi wartość bezpodstawnie uzyskanej korzyści majątkowej przez pozwaną. W toku procesu L. H. (1) wskazał z kolei, że na skutek ww. zapłaty pozwana została bezpodstawnie wzbogacona (k. 113).

Z powyższego, zdaniem Sądu, nie wynika w sposób jednoznaczny czy L. H. (1) domagał się od pozwanej zapłaty ww. kwoty z tytułu dokonania nakładów z majątku odrębnego (zastosowanie znalazły przepisy obowiązujące przed 20.01.2005r., zapłata nastąpiła 23 października 2007r., a więc po rozwiązaniu małżeństwa stron w sprawie I C 810/12) na majątek wspólny stron – nieruchomości położoną w K. czy też domagał się zapłaty ww. kwoty z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej. Przyjmując, że domagał się zapłaty kwoty z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (mając świadomość, że ww. rozliczenie z tytułu nakładu mogło być jedynie rozstrzygnięte w sprawie o podział majątku wspólnego), powód winien wykazywać, a tym samym wskazać wnioski dowodowe, o jaką wartość pozwana D. H. (1) wzbogaciła się na dzień zamknięcia rozprawy w sprawie o sygn. akt I C 810/12. Jej wzbogacenie nie mogło bowiem polegać na zwolnieniu jej z zobowiązania wobec PPHU (...), skoro zobowiązanie takie nie istniało, o czym przesądził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 15 lutego 2007r. IACa 1141/06 (art. 365 § 1 kpc). Jej wzbogacenie mogło jedynie polegać na tym, że na skutek dokonania przez L. H. (1) nakładu z majątku odrębnego na majątek wspólny tj. nieruchomości w K., wzrosła wartość tego majątku. Powód w sprawie I C 810/12 nie naprowadzał zaś żadnych dowodów na ww. okoliczność tj. wartości ewentualnego wzbogacenia D. H. (1). Takim zaś dowodem – jako, że ewentualne wzbogacenie dotyczyło udziału w zabudowanej nieruchomości położonej w K. – mogła być tylko opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego (art. 278 § 1 kpc). L. H. (1) takiego wniosku nie złożył, a zatem nie wykazał wartości ew. bezpodstawnego wzbogacenia D. H. (1) z ww. tytułu. Nie mogły być tu przydatne dowody (z uwagi na zasadę bezpośredniości) i ustalenia Sądu Okręgowego w Poznaniu dokonane w sprawie XV Ca 599/09, albowiem wydana tam przez biegłego opinia dotyczyła stanu faktycznego z 31.10.2010r., a wyrok w sprawie I C 810/12 wydany był 31.12.2013r. Rozstrzygnięcie zatem omawianej sprawy było zatem możliwe – jak już wyżej wskazano – po przeprowadzeniu dowodów z dokumentów oraz przy zastosowaniu dyspozycji art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc. L. H. (1) w sprawie I C 810/12 był również reprezentowany przez profesjonalnych pełnomocników, co zwalniało Sąd do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z urzędu.

Jak już wyżej wskazano, a co najistotniejsze, w ocenie Sądu, L. H. (1) nie mógł skutecznie po prawomocnym zakończeniu sprawy o podział majątku wspólnego, domagać się od D. H. (1) zapłaty kwoty 177.476,44 zł stanowiącej

wartość nakładów dokonanych przez powoda z jego majątku odrębnego na majątek dorobkowy stron, a która nie została rozliczona w toku postępowania o podział majątku wspólnego.

W myśl art. 45 § 1 kro (w brzmieniu mającym zastosowanie w sprawie z uwagi na datę ustania wspólności majątkowej byłych małżonków H.) każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek odrębny. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny. Zwrotu dokonywa się przy podziale majątku wspólnego; jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. Konsekwentnie, w myśl zaś art. 567 § 1 kpc, w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w paragrafie pierwszym stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (art. 567 § 3 kpc). Art. 686 kpc (w brzmieniu znajdującym zastosowanie w sprawie), że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spleconych długów spadkowych. Stosując zaś do postępowania o podział majątku wspólnego odpowiednio art. 688 kpc w zw. z art. 618 2 zd. 1 i 3 kpc stwierdzić należy, że z chwilą wszczęcia postępowania o podział majątku wspólnego odrębne postępowanie w sprawach wymienionych w art. 686 kpc i 567 § 1 kpc jest niedopuszczalne. Po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego uczestnik nie może dochodzić ww. roszczeń, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności.

Z regulacji zawartej w ww. przepisach wynika tzw. obligatoryjna kumulacja roszczeń określonych w art. 686 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc (tak: Andrzej Stempniak, Postępowanie o dział spadku, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2006r., str. 224). Artykuł 618 § 3 kpc ustanawia prekluzję wyłączającą dochodzenie roszczeń wskazanych w art. 618 § 1 kpc (jak i wskazanych w art. 686 kpc) po uprawomocnieniu się postanowienia o zniesieniu współwłasności (dziale spadku, podziale majątku wspólnego), która według judykatury nie dotyczy jednakże współwłaściciela nieuczestniczącego w postępowaniu o zniesienie współwłasności (por. uchwała SN z dnia 2 kwietnia 1982 r., III CZP 10/82, OSNC 1982, nr 11-12, poz. 162, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8. września 1964r., I CR 428/64, OSNC 1965/7-8/123, postanowienie Sądu Najwyższego z 9. września 1976r., III CRN 83/76, OSP 1997/9/157, uchwała Sadu Najwyższego z dnia 8. czerwca 1977r., III CZP 40/77, publ. OSNC 1978/2/24).

Z powyższego wynika po pierwsze, że byli małżonkowie L. H. (1) i D. H. (1) wszelkie roszczenia związane z dokonanymi nakładami, w szczególności z majątku odrębnego na majątek wspólny, jak i ewentualnymi spleconymi długami, winni zgłosić w sprawie o podział majątku wspólnego i to pod rygorem utraty prawa ich dochodzenia w innym postępowaniu, toczącym się po prawomocnym zakończeniu postępowania o podział majątku wspólnego.

Fakt, że L. H. (1) nie zgłosił skutecznie takich roszczeń, w szczególności o dokonanie rozliczeń z tytułu zapłaty kwoty 177.476,44 zł stanowiącej część ceny za pobudowanie budynku na nieruchomości w K., w postępowaniu o podział majątku wspólnego skutkuje tym, że po prawomocnym zakończeniu tego postępowania nie mogą być one dochodzone (wygasły) i to nawet jeśli L. H. (1) inaczej formułuje podstawę prawną takich roszczeń. Są one objęte wyżej opisaną prekluzją. W doktrynie wskazuje się, że po prawomocnym zakończeniu postępowania o dział spadku (tu: odpowiednio o podział majątku wspólnego) uczestnicy nie mogą dochodzić roszczeń wymienionych w art. 686 kpc choćby nie były one zgłoszone w postępowaniu działowym. Co więcej, stwierdza się również, że z chwilą wszczęcia postępowania o dział spadku nie jest dopuszczalne postępowanie obejmujące roszczenie jednego ze spadkobierców o wykup działki na podstawie art. 231 kpc. (tak: Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod redakcją T. Erecińskiego, kom. do art. 686 kpc, teza 9 i 15).

L. H. (1) w pozwie w sprawie I C 810/12 powołał się m.in. na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20.03.2009r. w sprawie II CSK 581/08, w którym Sąd ten wskazał m.in., że ze względu na treść

art. 47 i 48 kc, budynek trwale związany z gruntem nie może być odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Dla oceny tej bez znaczenia jest kto poniósł nakłady na jego budowę. Nakłady poczynione na jego budowę budynku mogą być podstawą roszczeń określonych w art. 231 kc lub ewentualnie roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Powód w sprawie I C 810/12 pominął jednak zupełnie, że powyższe stanowisko Sądu Najwyższego odnosi się do ogólnych zasad prawa cywilnego i dotyczy ewentualnych roszczeń osoby trzeciej, która wzniosła budynek na cudzym gruncie wobec właściciela gruntu, a wynikających z art. 231 kc albo przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu właściciela (art. 405 kc). Rozważania te nie odnoszą się zaś do rozliczeń byłych małżonków, gdyż rozliczenia te związane z ewentualnymi nakładami, wydatkami i spłaconymi długami, rozpoznawane są w ramach postępowania o podział majątku wspólnego.

Kwestia rozliczeń z tytułu zapłaty przez L. H. (1) kwoty 177.476,44 zł stanowiącej część ceny za pobudowanie budynku na nieruchomości w K., była przedmiotem analizy przez Sąd Okręgowy w Poznaniu, który w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 maja 2011r., stwierdził, że ewentualne roszczenia z tego tytułu nie zostały skutecznie zgłoszone, a mogły stanowić rozliczenie z tytułu spłaconych długów po ustaniu wspólności majątkowej.

W ocenie Sądu Okręgowego, zważywszy na fakt, że przedmiotowy dług nie był długiem wspólnym małżonków (D. H. (1) nie była z tego tytułu zobowiązana, co przesądzone zostało w sprawie XII C 114/04), to L. H. (1) mógłby jedynie – oczywiście wyłącznie w sprawie o podział majątku wspólnego - dochodzić w powyższym zakresie rozliczeń z tytułu nakładu dokonanego z majątku odrębnego na majątek wspólny. Zakładając, że L. H. (1) pokrył część ceny za pobudowanie budynku na działce w K., po ustaniu małżeństwa stron, dokonał takiego nakładu. W doktrynie wskazuje się, że jeżeli dług zaciągnięty przez jednego z małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej został zużyty na majątek wspólny i spłacony w okresie pomiędzy ustaniem wspólności a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacona należność przestaje być długiem i przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty. Roszczenie takie podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 kro, a więc w sprawie o podział majątku (art. 567 § 1 kro); (tak: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod red. A. Zielińskiego, teza 12 do art. 567 kpc).

Powód L. H. (1), działający przez profesjonalnych pełnomocników, z całą pewnością miał świadomość, że jego roszczenia z tytułu nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny wygasły i z tego względu – powołując się na stan faktyczny analogiczny jak w sprawie I Ns 118/03 – w sprawie o sygn. akt I C 810/12, domagał się zasądzenia spornej kwoty, ale w związku z bezpodstawnym wzbogaceniem D. Ż..

Podobnie w niniejszej sprawie, interwenient uboczny przyznaje, że opłacenie przez L. H. (1) części należności z tytułu umowy o roboty budowlane, a więc opłacenie z własnych środków budowy budynku na działce stanowiącej składnik majątku wspólnego, stanowiło nakład L. H. (1) na majątek wspólny, który nie został rozliczony w sprawie o podział majątku wspólnego, a w konsekwencji jedyną skuteczną drogą uzyskania przez niego należności od byłej żony D. Ż. było postępowanie o zapłatę z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Ze stanowiskiem z tym nie można się zgodzić.

W doktrynie i judykaturze sądów apelacyjnych, jak i Sądu Najwyższego, ugruntowany jest pogląd, że instytucja bezpodstawnego wzbogacenia, uregulowana w art. 405 k.c. i następnie kc, ma niejako charakter ostateczny, co oznacza, że jest możliwa do zastosowania jedynie w sytuacji braku istnienia po stronie uprawnionej innego roszczenia realizującego jej prawo podmiotowe. Sensem funkcjonowania tej instytucji jest właśnie zabezpieczenie uprawnionemu możliwości zrealizowania swojego prawa, kiedy nie może to nastąpić w wyniku zastosowania żadnego innego roszczenia. Jednocześnie wyraźnie jednak podkreśla się, że powód nie może powoływać się na bezpodstawne wzbogacenie w sytuacji, gdy co prawda w chwili wytoczenia powództwa nie posiada już skutecznego środka prawnego dla realizacji swojego prawa, ale posiadał go uprzednio i na skutek swojej bezczynności utracił np. ze względu na przedawnienie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 3.03.2016r., I ACa 1678/15, publ. Lex, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 29.12.2015r., I ACa 6060/15, publ. Lex, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013r., III CSK 303/12, publ. Lex nr 1375410).

W związku z tym, mając na względzie, że powodowi przysługiwało inne, wyprzedzające bezpodstawne wzbogacenie roszczenie (co szeroko Sąd omówił powyżej), stwierdzić należy, że nieuzasadnione było w sprawie o sygn. akt I C 810/12 powoływanie się, a w konsekwencji uwzględnienie roszczenia powoda na podstawie art. 405 kc. Stanowiłoby to niedopuszczalne obejście prawa.

W tym miejscu ubocznie wskazać należy, że w okolicznościach sprawy o sygn. akt I C 810/12, nie znajdował zastosowania 411 kc, albowiem L. H. (1) świadczył nie na rzecz pozwanej, ale na rzecz osób trzecich tj. S. H. i W. H.. Nadto, nie było nienależnym świadczeniem zapłata przez L. H. (1) na rzecz D. H. (1) kwoty 180.460 zł tytułem uzupełniającej części zasądzonej w sprawie XV Ca 599/09 od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki spłaty. Dokonanie na rzecz D. Ż. zapłaty kwoty 206.944 zł tytułem spłaty znajdowało podstawę prawną w prawomocnym postanowieniu z dnia 13 maja 2011r. dokonującym ostatecznego podziału majątku wspólnego byłych małżonków.

Reasumując stwierdzić należy, że powództwo w sprawie o sygn. akt I C 810/12 z powyższych względów nie zasługiwało na uwzględnienie i winno być oddalone przez Sąd. Zasadne było zatem – wobec zapadnięcia w dniu 30 grudnia 2013r. wyroku uwzględniającego powództwo w sprawie I C 810/12 – złożenie przez pełnomocnika D. H. (1) – adwokata M. B. wniosku o sporządzenie uzasadnienia ww. wyroku i wniesienie od niego apelacji albo złożenie apelacji wprost. Zdaniem Sądu, zaskarżenie ww. wyroku przez pozwaną w sprawie I C 810/12, w świetle przytoczonej już wyżej argumentacji, winno doprowadzić – w ramach kontroli instancyjnej - do zmiany wyroku i oddalenia powództwa w całości.

Z bezspornych ustaleń Sądu wynika, że pozwany M. B. nie stawiał się na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013r. i nie usprawiedliwił swoje nieobecności w sposób zgodny z przepisami kpc, czyli nie przedłożył zaświadczenia od lekarza sądowego, poświadczającego niemożność stawiennictwa na rozprawie z uwagi na stan zdrowia (art. 214¹ § 1 kpc). Co więcej, pomimo niestawiennictwa, nie dowiedział się (osobiście albo choćby telefonicznie), że Sąd zamknął rozprawę i odroczył wydanie wyroku do dnia 18 grudnia 2013r., a następnie do dnia 30 grudnia 2013r. Nie ustalił, że w dniu 30 grudnia 2013r. zapadł wyrok w sprawie I C 810/12, a w konsekwencji powyższego zaniechał również złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, jak i nie wniósł apelacji wprost. Nie zostały również skutecznie złożone wnioski D. H. (1) o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie jej odpisu wyroku z dnia 30 grudnia 2013r. z uzasadnieniem.

Powyższe – a kluczowe - zaniechania pozwanego M. B., jako pełnomocnika D. H. (1) w sprawie I C 810/12, skutkujące niemożnością wzruszenia wyroku w tej sprawie, w ocenie Sądu, stanowiły, naruszenie elementarnej należytej staranności z jaką winien działać profesjonalny pełnomocnik – w tym przypadku adwokat M. B. i co uzasadnia odpowiedzialność pozwanego za wyrządzoną D. Ż. - ww. zawinionym zaniechaniem – szkodę na podstawie art. 471 kc, w granicach określonych w art. 361 § 1 i 2 kc. Nie budzi wątpliwości Sądu, że gdyby nie miało miejsce ww. zaniechanie powódka nie poniosłaby szkody w postaci prawomocnego wyroku zasądzającego w sprawie o sygn. akt I C 810/12. Istnieje zatem adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a bezprawnym, zawinionym zaniechaniem pozwanego.

W tym miejscu wskazać należy, że na bezprawność opisywanych zaniechań pozwanego wskazuje również treść orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w P. z dnia 27 stycznia 2016r.

W myśl art. 361 kc, podmioty ponoszą odpowiedzialność wyłącznie za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika (adekwatny związek przyczynowy – art. 361 § 1 kc). W kodeksie cywilnym brak bliższego określenia pojęcia szkody, a stanowisko doktryny w tej kwestii jest jednolite. Ogólnie rzecz ujmując, szkodą jest powstała wbrew woli poszkodowanego różnica pomiędzy obecnym stanem majątkowym a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (tak: w szczególności Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11.07.1957r., 2 Cr 304/57, OSN 1958, nr III, poz. 76 oraz w uchwale Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 22.11.2063r, III PO 31/63, OSNCP 1964, nr 7-8, poz. 128). Według § 2 art. 361 k.c., szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (damnum emergens) albo pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans). Stratą jest pomniejszenie majątku poszkodowanego. Polega ona na

uszczerpleniu aktywów (np. zniszczenie, utrata lub uszkodzenie określonych składników majątkowych albo obniżenie ich wartości) albo na przybyciu pasywów (np. powstanie nowych zobowiązań albo ich zwiększenie). Natomiast szkoda związana z utraconymi korzyściami ma zawsze charakter hipotetyczny.

Brzmienie art. 361 § 2 k.c. pozwala na wniosek, że pod rządem kodeksu cywilnego naprawienie szkody ma zapewnić całkowitą kompensatę doznanego uszczerbku, nie dopuszczając jednak zarazem do nieuzasadnionego wzbogacenia poszkodowanego. Odszkodowanie bowiem należy się tylko w granicach normalnego związku przyczynowego. Tym samym związek przyczynowy spełnia podwójną rolę: z jednej strony decyduje o tym, czy dana osoba odpowiada w ogóle za wyrządzoną szkodę, z drugiej zaś – zakreśla granice tej odpowiedzialności.

Adekwatny związek przyczynowo – skutkowy zdarzeniem a wywołaniem szkody u poszkodowanego wyraża się w tym, że odpowiedzialność dłużnika dotyczy tylko skutków typowych, nie zaś wszelkich skutków, które w ciągu zdarzeń, jakie nastąpiły, dają się z punktu widzenia kauzalności połączyć w jeden łańcuch. Typowym jest skutek, jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym, na podstawie zasad doświadczenia życiowego, wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10.08.2011r., I ACa 1082/10, publ. Lex nr 898633). Nie mieści się w płaszczyźnie adekwatnego związku przyczynowego skutek, który wprawdzie daje się łączyć z określonym zdarzeniem początkowym w sensie oddziaływania sprawczego, ale jest następstwem nietypowym, tj. nie występującym w kolejności zdarzeń, która charakterystyczna jest dla określonej przyczyny i przez to nie dającym się uwzględnić w ewentualnych przewidywaniach, a zarazem zależny jest od innych zdarzeń, które w zbiegu z przyczynowością wyjściową jawią się jako przypadkowy zbieg okoliczności (por. wyrok SN z dnia 18 maja 2000r., II CKN 810/98, Lex nr 51363).

Stwierdzić należy, że - jak już wyżej wskazano - nie budzi wątpliwości Sądu, że gdyby nie miały miejsce ww. zaniechania pozwanego w sprawie I C 810/12, to powódka nie poniosłaby szkody w postaci prawomocnego wyroku zasądzonego w sprawie o sygn. akt I C 810/12. Niemniej, zdaniem Sądu, szkoda powódki w związku z okolicznościami faktycznymi, które miały miejsce w 2016r., nie wyrażała się w pełni taką kwotą, jak wskazano w pozwie.

Powódka wskazała tam, że wycenia wartość szkody na kwotę 299.265,99 zł, na którą składają się kwoty: 177.476,44 zł tytułem należności głównej, 86.132 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wyliczonych do dnia 09.01.2016 r., 12.491 zł tytułem zasądzonych kosztów procesu w sprawie I C 810/12, 19.566,55 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego, 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa w egzekucji. Bezsprzeczne jest, że nie wszystkie ww. kwoty zostały wyegzekwowane faktycznie od powódki w postępowaniu egzekucyjnym Km 411/14, na podstawie tytułu wykonawczego – wyroku z 30 grudnia 2016r. w sprawie I C 810/12.

Z ustaleń Sądu wynika, że w dniu 19 kwietnia 2016r. powódka D. Ż., zawarła z L. H. (1) porozumienie co do spłaty części zobowiązania wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30 grudnia 2013 r., w ten sposób, że powódka zobowiązała się przenieść na L. H. (1) własność lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) o wartości 128.000 zł oraz zobowiązała się do zapłaty na rzecz L. H. (1) kwoty 70.000 zł płatnych w dwóch ratach tj. w kwocie 30.000 zł do dnia 31.12.2016 r. i w kwocie 40.000 zł do dnia 31.12.2017 r. Zgodnie z porozumieniem spełnienie ww. warunków przez powódkę, a także dotychczas wyegzekwowana kwota spowoduje, że roszczenia L. H. (1) w stosunku do D. Ż., wynikające z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30.12.2013r. w sprawie I C 810/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 31.01.2014r. zostaną w całości zaspokojone.

Powódka przeniosła na L. H. (1) własność lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) o wartości 128.000 zł umową notarialną datio in solutum z dnia 19.04.2016r. Nadto, do dnia zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie tj. w dniu 24 października 2016r., uiściła na rzecz byłego męża kwotę 69.000 zł w wykonaniu ww. umowy z 19 kwietnia 2016r.

W związku z zawarciem umów z 19 kwietnia 2016r., wierzyciel L. H. (1) cofnął wniosek egzekucyjny w sprawie Km 411/14, w związku z czym postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2016 r. Komornik Sądowy umorzył egzekucję w tej sprawie oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 18.733,91 zł, wzywając dłużniczkę (powódkę) do uregulowania nieuiszczonych kosztów egzekucyjnych w kwocie 12.667,10 zł. D. Ż. w dniu 21 kwietnia 2016r. kwotę tę

uiściła. Jak wynika z ustaleń Sądu, poza ww. kwotą 18.733,91 zł tytułem kosztów egzekucji, komornik wyegzekwował od D. Z. w sprawie Km 411/14 również następujące kwoty: 19.819,34 zł tytułem odsetek od należności głównej, kwotę 12.491 zł tytułem kosztów procesu w sprawie I C 810/12 oraz kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym.

Łącznie zatem, w związku z powstaniem i wykonaniem tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30 grudnia 2013r. w sprawie I C 810/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, powódka poniosła następujące wydatki i koszty:

- przeniosła na L. H. (1) prawo własności nieruchomości lokalowej o wartości 128.000 zł,
- kwotę 69.000 zł na podstawie porozumienia z dnia 19 kwietnia 2016r. kwotę 19.819,34 zł tytułem odsetek od należności głównej (wyegzekwowaną w sprawie KM 411/14),
- kwotę 12.491 zł tytułem kosztów procesu (j.w.),
- kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym (j.w.) oraz
- kwotę 18.733,91 zł tytułem kosztów egzekucji (j.w.).

Zgodnie z porozumieniem z 19 kwietnia 2016r. L. H. (1) i D. Ż. spełnienie ww. warunków przez powódkę, a także dotychczas wyegzekwowana kwota spowoduje, że roszczenia L. H. (1) w stosunku do D. Ż., wynikające z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30.12.2013r. w sprawie I C 810/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 31.01.2014r. zostaną w całości zaspokojone.

Zważywszy zatem, że ww. porozumienie zostało prawie w całości wykonane przez D. Ż. (pozostała jej do zapłaty jedynie kwota 1.000 zł, która jest jeszcze niewymagalna; kwotę tę powódka jest obowiązana zapłacić najpóźniej do 31 grudnia 2017r., w okolicznościach sprawy zasadnym jest przyjęcie, że powódka wywiąże się z tego zobowiązania, skoro dotychczas w pełni je realizuje), jak i zważywszy, że w sprawie Km 411/14 wyegzekwowana została od powódki łącznie kwota 54.644,25 zł, a w konsekwencji zważywszy, że cel ww. porozumienia z pewnością zostanie zrealizowany (zaspokojenie roszczeń z wyroku w sprawie I C 810/12 – w całości), to szkoda powódki wynikała z nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego wyraża się kwotą 252.644,25 zł (128.000 zł + 70.000 zł + 54.644,25 zł). Przy prawidłowym zrealizowaniu przez powódkę porozumienia z dnia 19 kwietnia 2016r. nie powstaną dla niej żadne inne dodatkowe koszty. D. Z. wskazała w piśmie z 6.10.2016r., że wydała również kwotę 1.572,68 zł na koszty aktu notarialnego z dnia 19.04.2016r., ale nie rozszerzyła powództwa o ww. kwotę, ani nie uzupełniła (zmieniła) podstawy faktycznej żądania (wobec zmiany okoliczności faktycznych), a zatem nie było podstaw, aby uwzględnić tę kwotę z urzędu (art. 321 § 1 kpc).

Pozwany nie wykazał, aby ww. szkoda wyniknęła z okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Wprawdzie w sprawie o sygn. akt. I C 810/12 wniósł pismem z dnia 4 grudnia 2013r. o usprawiedliwienie nieobecności na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013r. i wyznaczenie nowego terminu, ale pismo to zostało nadane dopiero 9 grudnia 2013r. i nie zawierało usprawiedliwienia nieobecności w sposób przewidziany w art. 214¹ § 1 kpc. Brak było zatem podstaw do odroczenia rozprawy z dnia 4 grudnia 2013r. albo do otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy.

Mając na względzie powyższe, należało na podstawie art. 471 kc w zw. z art. 361 § 1 i 2 kc, zasądzić od pozwanego na rzecz powódki tytułem odszkodowania, kwotę 252.644,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 kwietnia 2016r. (art. 455 kpc), jako, że dopiero w dniu doręczenia odpowiedzi na pozew tj. 11 kwietnia 2016r. pozwany został wezwany do zapłaty spornej kwoty (k. 84). Powódka przedłożyła wezwania do zapłaty z dnia 3 i 23 kwietnia 2015r., ale bez dowodów doręczenia ich pozwanemu.

W pozostałej części powództwo jako nieuzasadnione, należało oddalić, o czym Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. obciążając nimi pozwanego częściowo - w 84% (w takiej części przegrał on sprawę). W związku z tym należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 12.110,28 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalono na podstawie § 2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804) na kwotę 14.0400 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa na kwotę 17 zł, a zatem 84 % tych kosztów to kwota 12.110,28 zł (pkt. 3 lit. a) wyroku. Powódka była zwolniona od kosztów sądowych, a zatem na podstawie art. 113 uksc w zw. z art. 100 zd. 1 kpc, należało od pozwanego ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu odpowiednią część nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu tj. kwotę 12.570 zł (pkt. 3 lit. b) wyroku).

Mając na uwadze trudną sytuację materialną powódki, wykazaną jej wcześniejszym wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, Sąd nie obciążył jej obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów na rzecz Skarbu Państwa (opłaty sądowej w części w jakiej powódka przegrała proces – pkt. 4 wyroku, art. 102 kpc).

W myśl art. 107 kpc interwenient uboczny, do którego nie mają zastosowania przepisy o współuczestnictwie jednolitym, nie zwraca kosztów przeciwnikowi strony, do której przystąpił. Sąd może jednak przyznać od interwenienta na rzecz wygrywającego sprawę przeciwnika strony, do której interwenient przystąpił, zwrot kosztów wywołanych samoistnymi czynnościami procesowymi interwenienta. Sąd może także przyznać interwenientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązanej do zwrotu kosztów.

W ocenie Sądu, w rozpoznawanej sprawie, brak było podstaw do przyznania zwrotu kosztów interwencji od powódki.

Podkreślić należy, że przepis art. 107 kpc stanowi o możliwości przyznania zwrotu interwenientowi ubocznemu poniesionych przez niego kosztów, lecz nie obliguje do przyznania ich w każdym przypadku pozytywnego wyniku procesu strony, do której interwenient przystąpił. Przyznanie ich zależy od oceny czy wstąpienie interwenienta ubocznego do procesu połączone było z potrzebą rzeczywistą obrony jego interesów i czy podjęte przez niego czynności procesowe zmierzały do tej właśnie obrony (tak: Sąd Apelacyjny w Białymstoku w postanowieniu z dnia 8.01.1998r., I ACa 7/98, OSAB 1998/1/10).

W rozpoznawanej sprawie interwencja uboczna zawierała żądanie oddalenia powództwa oraz uzasadnienie takiego stanowiska, jednakże – w ocenie Sądu – interwenient uboczny nie naprowadził żadnych nowych istotnych okoliczności w sprawie niż te, które zostały zgłoszone przez pozwanego w odpowiedzi na pozew.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu, nie zachodziły przesłanki do obciążenia powódki kosztami interwencji ubocznej na podstawie art. 107 in fine kpc w zakresie, w jakim przegrała proces.

/-/ M. Inerowicz